

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntöne 6.9.2016, STM064:00/2016

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta kuntalain 150 §:n muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Suomen Kuntaliiton lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain 150 §:n muuttamisesta. Lausuntopyynnön mukaan nyt voimassa olevaa kuntalain 150 §:n yhtiöittämisvelvollisuutta koskevaa siirtymäsäännöstä on tarkoitus jatkaa siten, että kuntalain yhtiöittämisvelvollisuutta koskevaa säännöstä sovellettaisiin työterveyshuollon sairaanhoito- ja muiden terveyspalveluiden tuottamiseen vuoden 2019 alusta. Lausuntopyynnön mukaan hallituksen esitys on tarkoitus antaa asiasta eduskunnalle loka-kuussa 2016.

Lausunto

Hallituksen esitystä koskevassa luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi kuntalain yhtiöittämisvelvollisuutta koskevaa siirtymäsäännöstä siten, että kuntalain yhtiöittämisvelvollisuutta koskevaa säännöstä sovellettaisiin työterveyshuollon sairaanhoito- ja muiden terveydenhoito- palveluiden tuottamiseen vuoden 2019 alusta. Lisäksi ehdotetaan, että kunnan ja kuntayhtymän tulisi eriyttää työterveyshuollon sairaanhoidon ja muiden terveydenhuoltopalveluiden kirjanpito kunnan muista terveydenhuoltopalveluista ehdotettuna siirtymäaikana.

Lisäksi ehdotetaan, että henkilöstön eläketurvaa koskevaa siirtymäsäännöstä jatkettaisiin siten, että sitä sovelletaan vastaavasti myös ehdotetun siirtymäajan kuluessa toteutettaviin siirtoihin. Lisäksi ehdotetaan, että yhtiöittämisvelvollisuuteen liittyvä varainsiirtoverovapaus koskisi myös siirtymäaikana tehtyjä luovutuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivä tammikuuta 2017.

Ehdotettua siirtymäajan pidennystä on luonnoksessa perusteltu meneillä olevalla alueuudistuksella ja sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän rakennemuutoksella.

Suomessa on meneillä alueuudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän rakennemuutos, joissa yli 300 kunnan vastuulla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisveloitteet siirtyisivät pääosin muodostettaville 18 maakunnalle. Uudistuksen tultua voimaan kunnan eivät voi tuottaa enää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Nykyisin kuntien työterveyshuollon järjestämisvelvollisuus on tarkoitus siirtää kunnilta tuleville maakunnille.

Ehdotuksen mukaan tulevat työterveyshuollon järjestämis- ja tuottamisvastuun sisältöä ja toteuttamistapaa koskevat tarvittavat lainsäädännön tarkistukset ja sen edellyttämät käytännön järjestelyt on tarkoituksenmukaista toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutoksen yhteydessä, minkä vuoksi siirtymäajan jatkaminen kahdella vuodella on perusteltua. Siirtymäajan jatkaminen kahdella vuodella mahdollistaa sen, että maakunnallisen työterveyshuollon järjestämis- ja tuottamisvastuun toteutuksen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa voidaan tukeutua palvelurakenteeseen ja tuotantotavoihin sovitusti yhteisen asianmukaisesti tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutokseen.

Kuntaliitto kannattaa nyt voimassa olevan siirtymäajan jatkamista kahdella vuodella vuoden 2018 loppuun asti, koska se on esityksessä mainittujen perustelujen vuoksi tarkoituksenmukaista toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutoksen yhteydessä tulevien maakuntien toimesta.

Kyseisellä ratkaisulla mahdollistetaan se, että kaikkialla Suomessa on saatavissa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaiset palvelukokonaisuudet riippumatta työnantajan tai työntekijöiden toimi- tai kotipaikasta tulevien maakuntien alueella yhdenvertaisesti ja taloudellisesti.

Ratkaisulla mahdollistetaan myös maanviljelijöiden ja pien- ja yksinyrittäjien mahdollisuutta saada tarvitsemansa kokonaisvaltaiset työterveyshuollon palvelut vastaavin edellytyksin kuin muiden alueella toimivien työantajayritysten.

Ilman siirtymä-ajan jatkamista varsin moni kunta luopuisi tarjoamasta alueensa työnantajille vapaaehtoista työterveyshuoltoon liittyvää sairaanhoitopalveluita, koska kuntien ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä yksin perustamaa oman kuntansa alueelle varsin pieniä työterveyshuollon yhtiöitä ainoastaan kahden vuoden ajaksi. Kuntien laaja vetäytyminen työterveyshuoltoon liittyvästä sairaanhoitopalveluiden tuottamisesta merkittävästi vaikeuttaisi toiminnan uudelleen käynnistämisen edellytyksiä tulevien maakuntien toimesta 2019 lukien.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus

Luonnoksessa ehdotetaan, että kunnan tai kuntayhtymän on siirtymäaikana eriytettävä kirjanpidossaan työterveyshuollon sairaanhoito- ja muut terveydenhuoltopalvelut muista kunnan terveydenhuollon palveluista. Kyseisellä säännöksellä turvattaisiin kilpailuneutraaliteetin toteutumista siirtymäaikana. Luonnoksen mukaan EU-komissio on myös edellyttänyt toiminnan eriyttämistä kirjanpidossa, jotta voidaan varmistaa, ettei siirtymäaika vääristäisi kilpailua ja siihen voitaisiin tarvittaessa puuttua. Kirjanpidollinen eriyttäminen mahdollistaa sen, että voidaan paremmin valvoa toiminnan hinnoittelun markkinaehtoisuutta.

Kuntaliitto pitää kirjanpidon eriyttämisvaatimusta perusteltuna esityksessä mainituista syistä.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus ei kuitenkaan saa johtaa kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan palvelun tuottajille. Kirjanpidollinen eriyttämisvaatimus ei saa johtaa siihen, että pienemmät palveluntuottajat kuten esim. kuntien terveyskeskukset vetäytyisivät markkinoilta kohtuuttoman hallinnollisen taakan johdosta. Markkinoilta vetäytyminen saattaisi syrjäseuduilla johtaa siihen, ettei alueella ole lainkaan saatavissa kattavia työterveyshuollon palveluita siirtymäaikana.

Henkilöstön eläketurva ja varainsiirtoverovapautus

Kuntaliitto pitää henkilöstön eläketurvaa ja yhtiöittämisvelvollisuuteen liittyvää varainsiirtoverovapaussäätelyä esityksessä mainituilla perusteilla perusteltuna.

SUOMEN KUNTALIITTO

Arto Sulonen
johtaja, lakiasiat

Pirkka-Petri Lebedeff
johtava lakimies